

ZAKON O VINU

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se proizvodnja i promet grožđa za proizvodnju vina, proizvodnja i promet vina i drugih proizvoda od grožđa i druga pitanja od značaja za proizvodnju grožđa i proizvoda od grožđa.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakoni imaju sljedeća značenja:

- 1) **krčenje** je potpuno uklanjanje svih čokota na površini zasađenoj vinovom lozom;
- 2) **sadnja** je konačna sadnja vinove loze ili djelova vinove loze, kalemljene ili ne, sa namjerom proizvodnje grožđa ili podizanja matičnog zasada za proizvodnju loznih kalemova;
- 3) **prekalemljivanje** je kalemljenje vinove loze koja je već bila kalemljena;
- 4) **svježe grožđe** je plod vinove loze koji se koristi za proizvodnju vina, sazrio ili djelimično prosušen, može biti muljan ili presovan (cijeden) uobičajenim postupcima u proizvodnji vina i može spontano započeti alkoholnu fermentaciju;
- 5) **šira (mošt) od svježeg grožđa čije je vrenje zaustavljeno dodavanjem alkohola** je proizvod koji:
 - a) ima stvarnu alkoholnu jačinu od 12 % vol. do 15 % vol.; i
 - b) koji se dobija od nefermentisane šire prirodne alkoholne jačine od najmanje 8,5 % vol., dobijene isključivo od sorti vinove loze u skladu sa članom 21 ovog zakona, ili od neutralnog alkohola vinskog porijekla, uključujući alkohol dobijen destilacijom prosušenog grožđa alkoholne jačine od najmanje 95 % vol. ili od nerektifikovanog proizvoda dobijenog destilacijom vina čija je alkoholna jačina od 52 % vol. do 80 % vol;
- 6) **sok od grožđa** je tečni proizvod, nefermentisan, ali prikladan za fermentaciju, dobijen:
 - odgovarajućim postupkom, odmah pogodan za potrošnju;
 - od svježeg grožđa ili od šire; ili
 - razređivanjem koncentrovane šire ili koncentrovanog soka od grožđa.Stvarna alkoholna jačina soka od grožđa ne smije biti veća od 1 % vol;
- 7) **koncentrovani sok od grožđa** je nekaramelizovani sok od grožđa koji se dobija djelimičnom dehidracijom soka od grožđa, a koja se radi bilo kojim odobrenim postupkom, osim neposrednim zagrijavanjem, tako da vrijednost izmjerena na refraktometru pri temperaturi od 20 °c nije manja od 50,9%.

Stvarna alkoholna jačina koncentrovanog soka od grožđa ne smije biti veća od 1 % vol;

8) **vinski talog** su ostaci:

a) koji se nagomilavaju u posudama koje sadrže vino nakon fermentacije, tokom skladištenja ili nakon dopuštene obrade i koji nastaju filtriranjem ili centrifugiranjem ovog proizvoda;

b) koji se nagomilavaju u posudama koje sadrže širu tokom skladištenja ili nakon dopuštene obrade i koji nastaju filtriranjem ili centrifugiranjem ovog proizvoda;

9) **komina** su fermentisani ili nefermentisani ostaci koji nastaju nakon presovanja svježeg grožđa;

10) **pike (frnc. piquette)** je proizvod dobijen:

a) fermentacijom neobrađene komine macerirane u vodi, ili

b) ispiranjem fermentisane komine vodom;

11) **vino pojačano za destilaciju** je proizvod:

a) koji ima stvarnu alkoholnu jačina od 18 % vol. do 24 % vol.;

b) koji se dobija isključivo tako da se vinu bez ostatka šećera doda nerektifikovani proizvod dobijen destilacijom vina, stvarne alkoholne jačine od maksimalno 86 % vol.;

c) koji ima sadržaj isparljivih kisjelina izraženih kao sirćetna kisjelina do maksimalno 1,5 g/l;

12. **kuve (franc. cuvée)** je:

a) šira od grožđa;

b) vino; ili

c) mješavina više vrsta šira i/ili vina različitih osobina, koji su namijenjeni pripremi posebne vrste pjenušavih vina;

13) **stvarna alkoholna jačina izražena volumenom** je volumni udio čistog alkohola sadržan u 100 volumnih djelova proizvoda pri temperaturi od 20°C. njen simbol je „%vol“;

14) **potencijalna alkoholna jačina izražena volumenom** je volumni udio čistog alkohola pri temperaturi od 20°C koji bi se dobio fermentacijom ukupne količine šećera sadržane u 100 volumnih djelova proizvoda pri toj temperature;

15) **ukupna alkoholna jačina izražena volumenom** je zbir stvarne i potencijalne alkoholne jačine;

16) **prirodna alkoholna jačina izražena volumenom** je ukupna alkoholna jačina proizvoda izražena volumenom prije bilo kakvog pojačavanja;

17) **stvarna alkoholna jačina izražena masom** su kilogrami čistog alkohola sadržani u 100 kg proizvoda;

18) **potencijalna alkoholna jačina izražena masom** su kilogrami čistog alkohola koji bi se dobili fermentacijom ukupne količine šećera koja je sadržana u 100 kg proizvoda;

19) **ukupna alkoholna jačina izražena masom** je zbir stvarne i potencijalne alkoholne jačine;

20) **tržišna godina za sektor vina** označava godinu proizvodnje proizvoda obuhvaćenih ovim zakonom i počinje 1. avgusta, a završava se 31. jula.

Regioni uzgoja vinove loze

Član 3

Osnovna jedinica za proizvodnju vina je region, koji predstavlja jedinstveno geografsko područje sa približno istim agroekološkim uslovima, karakterističnim sortimentom vinove loze i tehnologijom proizvodnje, koji opredjeljuju karakteristike vina.

Region za proizvodnju vina određuje Vlada Crne Gore na osnovu elaborata o rejonizaciji vinogradarskog područja.

Elaborat iz stava 2 ovog člana sadrži:

- a) listu regiona uzgoja vinove loze, teritorijalne granice regiona i agroekološke karakteristike,
- b) listu preporučenih i dozvoljenih sorti vinove loze,
- c) maksimalni prinos grožđa, i
- d) druge karakteristike vina koje su bitne za utvrđivanje oznake porijekla i oznake geografskog porijekla.

Pravna i fizička lica koja proizvode vino sa oznakom porijekla i oznakom geografskog porijekla, ne smiju na istoj parceli uzgajati stone sorte grožđa između vinskih sorti.

II. VRSTE PROIZVODA OD GROŽĐA

Vino

Član 4

Vino je proizvod dobijen isključivo potpunom ili djelimičnom alkoholnom fermentacijom izmuljanog ili cijelog svježeg grožđa ili šire.

Vino treba da:

- 1) ima stvarnu alkoholnu jačinu od najmanje 8,5 % vol., ukoliko je proizvedeno od grožđa ubranog u drugim vinogradarskim zonama,
- 2) ima ukupnu alkoholnu jačinu najviše 15 % vol..

Dozvoljena je upotreba riječi „vino” ako:

- a) se u sastavu naziva proizvoda navodi i ime voća, a taj naziv se upotrebljava za stavljanje na tržište proizvoda koji se dobija fermentacijom voća koje nije grožđe; ili
- b) je dio složene riječi naziva proizvoda.

Svaka zamjena sa proizvodima koji odgovaraju vrstama vina utvrđenih ovim zakonom, nije dozvoljena.

Mlado vino u fermentaciji

Član 5

Mlado vino u fermentaciji je proizvod u kojem alkoholna fermentacija još nije završena i koje još nije odvojeno od svog taloga.

Likersko vino

Član 6

Likersko vino je proizvod:

- a) koji ima stvarnu alkoholnu jačinu od najmanje 15 % vol. i najviše 22 % vol.,
- b) koji ima ukupnu alkoholnu jačinu od najmanje 17,5 % vol., osim određenih likerskih vina sa oznakom porijekla ili zaštićenom oznakom geografskog porijekla,
- c) koji je dobijen od:
 - šire u fermentaciji,
 - vina,
 - kombinacije šire u fermentaciji i vina, ili
 - šire ili njene mješavine sa vinom, ako je likersko vino sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenom oznakom geografskog porijekla,
- d) koji ima početni udio prirodnog alkohola od najmanje 12 % vol., osim određenih likerskih vina sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenom oznakom geografskog porijekla,
- e) kojem su dodati:
 1. pojedinačno ili u kombinaciji:
 - neutralni alkohol vinskog porijekla, uključujući alkohol proizveden destilacijom prosušenog grožđa, čiji je stvarni udio alkohola najmanje 96 % vol.,
 - destilat vina ili prosušenog grožđa, čiji je stvarni udio alkohola od 52 % vol. do 86 % vol.;
 2. jedan ili više sljedećih proizvoda kad je to primjenjivo:
 - koncentrovana šira,
 - kombinacija jednoga od proizvoda iz tačke e podtačke 1 sa širom iz tačke c al. 1 i 4 ovog člana,
- f) kojem su dodati proizvodi osim proizvoda iz tačke e ovog člana, za određena likerska vina sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenom oznakom geografskog porijekla:
 1. jedan od proizvoda iz tačke e podtačke 1 ovog člana pojedinačno ili u kombinaciji; ili
 2. jedan ili više od sljedećih proizvoda:
 - vinski destilat ili destilat od prosušenog grožđa sa stvarnim udjelom alkohola od 95 % vol. do 96 % vol.,
 - jaka alkoholna pića destilisana iz vina ili komine sa stvarnim udjelom alkohola od 52 % vol. do 86 % vol.,

- jaka alkoholna pića destilisana iz prosušenog grožđa sa stvarnim udjelom alkohola od 52 % vol. do 94,5 % vol.;

3. jedan ili više sljedećih proizvoda kad je to primjenjivo:

- djelimično fermentisana šira dobijena iz prosušanih bobica grožđa,
- koncentrovana šira dobijena neposrednim zagrijavanjem koja, sa izuzetkom toga postupka, odgovara definiciji koncentrovane šire,
- koncentrovana šira,
- kombinacija jednog od proizvoda iz tačke f podtačke 2 sa širom iz tačke c al. 1 i 4 ovog člana.

Pjenušavo vino

Član 7

Pjenušavo vino je proizvod:

- a) koji se dobija primarnom ili sekundarnom alkoholnom fermentacijom:
 - od svježeg grožđa,
 - od šire, ili
 - od vina,
- b) kod kojeg se pri otvaranju posude oslobađa ugljendioksid koji nastaje isključivo fermentacijom,
- c) koji u zatvorenoj posudi pri temperaturi od 20°C zbog otopljenog ugljendioksida ima pritisak od najmanje 3 bara, i
- d) za koji ukupan udio alkohola kuvea namijenjenog njegovoj pripremi ne smije biti manji od 8,5%vol.

Kvalitetno pjenušavo vino

Član 8

Kvalitetno pjenušavo vino je proizvod:

- a) koji se dobija primarnom ili sekundarnom alkoholnom fermentacijom:
 - od svježeg grožđa,
 - od šire, ili
 - od vina,
- b) kod kojeg se pri otvaranju posude oslobađa ugljendioksid koji nastaje isključivo fermentacijom,
- c) koji u zatvorenoj posudi na temperaturi od 20°C zbog prisutnog ugljendioksida ima pritisak od najmanje 3,5 bara, i
- d) za koji ukupan udio alkohola kuvea namijenjenog njegovoj pripremi ne smije biti manji od 9%vol.

Kvalitetno aromatično pjenušavo vino

Član 9

Kvalitetno aromatično pjenušavo vino je kvalitetno pjenušavo vino koje:

- a) se ako je kuve, dobija samo upotrebom šire ili šire u fermentaciji koja potiče od određenih sorti vinove loze,
- b) u zatvorenoj posudi na temperaturi od 20°C zbog prisutnog ugljendioksida ima pritisak od najmanje 3 bara,
- c) ima stvarni udio alkohola najmanje 6 % vol., i
- d) ima ukupan udio alkohola najmanje 10 % vol.

Gazirano pjenušavo vino

Član 10

Gazirano pjenušavo vino je proizvod koji:

- a) se dobija od vina bez zaštićene oznake porijekla ili zaštićene oznake geografskog porijekla;
- b) kad se posuda otvori, oslobađa ugljendioksid koji u cijelosti ili djelimično potiče od dodatka tog gasa, i
- c) u zatvorenoj posudi na temperaturi od 20°C zbog prisustva ugljendioksida ima pritisak od najmanje 3 bara.

Biser vino

Član 11

Biser vino je proizvod koji:

- a) se dobija od vina, mladog vina u fermentaciji, šire ili šire u fermentaciji, ukoliko ti proizvodi imaju ukupnu alkoholnu jačinu od najmanje 9 % vol.,
- b) ima stvarni udio alkohola najmanje 7 % vol.,
- c) u zatvorenoj posudi na temperaturi od 20°C zbog prisutnog ugljendioksida ima pritisak od 1 bara do 2,5 bara, i
- d) se čuva u posudama kapaciteta 60 litara ili manje.

Gazirano biser vino

Član 12

Gazirano biser vino je proizvod koji se dobija od vina, mladog vina u fermentaciji, šire ili šire u fermentaciji, koji:

- a) ima stvarni udio alkohola najmanje 7 % vol. i ukupan udio alkohola najmanje 9 % vol.,

- b) u zatvorenoj posudi pri temperaturi od 20°C zbog prisutnog ugljendioksida, koji je u cijelosti ili djelimično dodat, ima pritisak od 1 bara do 2,5 bara, i
- c) se čuva u posudama kapaciteta 60 litara ili manje.

Šira

Član 13

Šira je tečni proizvod dobijen od svježeg grožđa prirodnim putem ili fizičkim postupcima.

Stvarna alkoholna jačina šire ne smije biti veća od 1 % vol.

Djelimično fermentisana šira

Član 14

Djelimično fermentisana šira je proizvod koji se dobija fermentacijom šire koja ima stvarnu alkoholnu jačinu veću od 1 % vol., ali manju od tri petine ukupne volumne alkoholne jačine.

Djelimično fermentisana šira ekstrahovana iz prosušenog grožđa

Član 15

Djelimično fermentisana šira ekstrahovana iz prosušenog grožđa je proizvod koji se dobija djelimičnom fermentacijom šire dobijene iz prosušenog grožđa, čiji je ukupan sadržaj šećera prije fermentacije najmanje 272 g/l, a prirodna i stvarna alkoholna jačina najmanje 8 % vol.

Koncentrovana šira

Član 16

Koncentrovana šira je nekaramelizovana šira koja se dobija djelimičnom dehidracijom šire bilo kojim odobrenim postupkom, osim neposrednim zagrijavanjem, tako da vrijednost izmjerena refraktometrom nije manja od 50,9 %, pri temperaturi od 20°C.

Najveća stvarna alkoholna jačina koncentrovane šire je 1 % vol.

Rektifikovana koncentrovana šira

Član 17

Rektifikovana koncentrovana šira je:

- a) tečni nekaramelizovani proizvod:
 1. koji se dobija djelimičnom dehidracijom šire bilo kojim odobrenim postupkom, osim neposrednim zagrijavanjem, tako da vrijednost izmjerena refraktometrom nije manja od 61,7 %, pri temperaturi od 20 °C,

2. na koji je primijenjen odobreni postupak otkiseljavanja i uklanjanja sastojaka osim šećera,
3. koji ima sljedeća svojstva:
 - pH najviše 5 kod 25 Brix,
 - optičku gustinu najviše 0,100 na talasnoj dužini od 425 nm za debljinu od 1 cm u groždanoj širi sa koncentracijom 25 Brix,
 - sadržaj saharoze koji se ne može otkriti metodom analize koju treba definisati,
 - Folin-Ciocalteuov indeks najviše 6,00 kod 25 Brix,
 - titracionu kisjelost najviše 15 miliekvivalenata po kilogramu ukupnih šećera,
 - koncentraciju sumpordioksida najviše 25 miligrama po kilogramu ukupnih šećera,
 - ukupnu koncentraciju katjona najviše 8 miliekvivalenata po kilogramu ukupnih šećera,
 - provodljivost najviše 120 mikro-Siemens/cm na 20 °C kod 25 Brix,
 - koncentraciju hidrosimetilfurfurala najviše 25 mg/kg ukupnih šećera,
 - prisutnost mezoinozitola,

b) čvrsti nekaramelizovani proizvod:

1. koji se dobija kristalizacijom tečne rektifikovane koncentrovane šire bez upotrebe rastvarača,
2. na koji je primijenjen odobreni postupak otkiseljavanja i uklanjanja sastojaka osim šećera,
3. ima sljedeće karakteristike nakon razređivanja u rastvoru od 25 Brix-a:
 - pH najviše 7,5,
 - optičku gustinu najviše 0,100 na talasnoj dužini od 425 nm za debljinu od 1 cm,
 - sadržaj saharoze koji se ne može otkriti metodom analize koju treba definisati,
 - Folin-Ciocalteuov indeks najviše 6,00,
 - titracionu kisjelost najviše 15 miliekvivalenata po kilogramu ukupnih šećera,
 - koncentraciju sumpordioksida najviše 10 miligrama po kilogramu ukupnih šećera,
 - ukupnu koncentraciju katjona najviše 8 miliekvivalenata po kilogramu ukupnih šećera,
 - provodljivost najviše 120 mikro-Siemens/cm na 20°C kod 25 Brix,
 - koncentraciju hidrosimetilfurfurala najviše 25 mg/kg ukupnih šećera,
 - prisutnost mezoinozitola.

Najveća stvarna alkoholna jačina rektifikovane koncentrovane šire je 1 % vol.

Vino od prosušenog grožđa

Član 18

Vino od prosušenog grožđa je proizvod:

- a) koji je proizveden bez pojačavanja, od grožđa djelimično dehidriranog na suncu ili u sjenci,
- b) koji ima ukupan udio alkohola najmanje 16 % vol. i stvarni udio alkohola najmanje 9 % vol., i
- c) koji ima prirodni udio alkohola najmanje 16 % vol. (ili 272 g/l šećera).

Vino od prezrelog grožđa

Član 19

Vino od prezrelog grožđa je proizvod:

- a) koji je proizveden bez pojačavanja,
- b) koji ima prirodni udio alkohola najmanje 15 % vol., i
- c) koji ima ukupan udio alkohola najmanje 15 % vol. i stvarni udio alkohola najmanje 12 % vol.

Vinsko sirće

Član 20

Vinsko sirće je sirće:

- koje se dobija isključivo sirćetnom fermentacijom vina, i
- koje ima ukupan sadržaj kisjelina najmanje 60 g/l izraženo kao sirćetna kisjelina.

Sorte vinove loze

Član 21

Klasifikaciju sorti vinove loze koje se mogu saditi, presađivati ili kalemiti na teritoriji Crne Gore, radi proizvodnje vina, propisuje organ državne uprave nadležan za poljoprivredu (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Samo sorte vinove loze koje pripadaju vrsti *Vitis vinifera* ili su dobijene ukrštanjem vrste *Vitis vinifera* sa drugom vrstom iz roda *Vitis*, mogu se klasifikovati.

Za potrebe naučnih istraživanja i u eksperimentalne svrhe, mogu se saditi, presađivati ili kalemiti:

- sorte vinove loze koje nijesu klasifikovane; i
- sorte vinove loze koje nijesu u skladu sa stavom 2 ovog člana.

Površine zasađene sortama vinove loze radi proizvodnje vina, a koje ne spadaju u sorte iz st. 1 i 2 ovog člana, moraju se iskrčiti.

III. OZNAKA PORIJEKLA, OZNAKA GEOGRAFSKOG PORIJEKLA I TRADICIONALNI IZRAZI

Područje primjene

Član 22

Pravila o oznakama porijekla, oznakama geografskog porijekla i tradicionalnim izrazima primjenjuju se na: vino, likersko vino, pjenušavo vino, kvalitetno pjenušavo vino, kvalitetno aromatično vino, biser vino, gazirano biser vino, djelimično fermentisanu širu, vino od prosušenog grožđa i vino od prezrelog grožđa.

Proizvodi iz stava 1 ovog člana sa oznakom porijekla, oznakom geografskog porijekla ili tradicionalnim izrazima imaju određeni kvalitet, ugled ili neke druge karakteristike.

Pravila iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju:

- zaštitu interesa potrošača i proizvođača;
- nesmetano funkcionisanje tržišta za proizvode iz stava 1 ovog člana; i
- promovisanje kvaliteta proizvoda sa određenog područja.

Oznaka porijekla

Član 23

Oznakom porijekla označava se naziv regije, određenog mjesta ili u izuzetnim slučajevima, države koja se koristi za opis proizvoda iz člana 22 stav 1 ovog zakona ako ispunjavaju zahtjeve:

- da su kvalitet i karakteristike proizvoda rezultat uticaja posebnih prirodnih i ljudskih faktora određenog geografskog područja;
- da grožđe od kojeg se proizvod proizvodi potiče isključivo iz tog geografskog područja;
- da se proizvodnja obavlja u utvrđenim granicama tog geografskog područja; i
- da je proizveden od sorti vinove loze koje pripadaju vrsti *Vitis vinifera*.

Oznaka geografskog porijekla

Član 24

Oznaka geografskog porijekla je oznaka koja se odnosi na regiju, određeno mjesto ili, u izuzetnim slučajevima, državu koja se koristi za opis proizvoda iz člana 22 stav 1 ovog zakona ako ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- imaju specifičan kvalitet ili druga obilježja koja su karakteristična za to geografsko područje;
- da najmanje 85% grožđa korišćenog za njegovu proizvodnju potiče isključivo iz tog geografskog područja;
- da se proizvodnja obavlja na tom geografskom području; i
- da su proizvedeni od sorti vinove loze koje pripadaju vrsti *Vitis vinifera* ili su nastale ukrštanjem vrste *Vitis vinifera* i drugih vrsta iz roda *Vitis*.

Zahtjevi za zaštitu

Član 25

Zahtjev za zaštitu naziva sa oznakom porijekla ili oznakom geografskog porijekla za vina proizvedena u Crnoj Gori sadrži sljedeće podatke:

- a) naziv koji se želi zaštititi;
- b) ime i adresu podnosioca zahtjeva;
- c) specifikaciju proizvoda iz stava 2 ovog člana; i
- d) sažetak specifikacije proizvoda iz stava 3 ovog člana.

Specifikacija proizvoda omogućava zainteresovanim stranama da provjere odgovarajuće uslove proizvodnje u odnosu na oznaku porijekla ili oznaku geografskog porijekla.

Specifikacija proizvoda obavezno sadrži sljedeće:

- a) naziv koji se želi zaštititi;
- b) opis vina:
 - u pogledu oznake porijekla, najvažnija fizičko-hemijska i organoleptička svojstva;
 - u pogledu oznake geografskog porijekla, najvažnija fizičko-hemijska svojstva i procjenu njihovih organoleptičkih svojstava;
- c) enološke postupke korišćene prilikom proizvodnje vina i ograničenja kod njihove proizvodnje, prema potrebi;
- d) razgraničenja geografskog područja;
- e) maksimalne prinose po hektaru;
- f) oznake sorte ili sorti vinove loze od kojih je proizvedeno vino;
- g) detalje o nazivu proizvoda i specifičnom kvalitetu, ugledu ili drugim karakteristikama koje se mogu pripisati tom geografskom porijeklu;
- h) druge podatke na zahtjev Ministarstva;
- i) naziv i adresu organizacione jedinice Ministarstva koja provjerava usklađenost specifikacije proizvoda sa ovim zakonom.

Podnosilac zahtjeva

Član 26

Zahtjev za zaštitu oznake porijekla i oznake geografskog porijekla može podnijeti bilo koja zainteresovana grupa proizvođača ili pojedinačni proizvođač u opravdanim slučajevima.

Proizvođač može podnijeti zahtjev za zaštitu samo za vino koje on proizvodi.

Zaštita oznake porijekla i oznake geografskog porijekla

Član 27

Zaštićenu oznaku porijekla i zaštićenu oznaku geografskog porijekla može koristiti bilo koje pravno i fizičko lice koje stavlja u promet vino proizvedeno u skladu sa odgovarajućim specifikacijama proizvoda.

Zaštićena oznaka porijekla i zaštićena oznaka geografskog porijekla kao i vino koje nosi zaštićeni naziv u skladu sa specifikacijom proizvoda zaštićeno je od:

- a) direktne ili indirektno komercijalne upotrebe tog zaštićenog naziva:
 - za proizvode koji nijesu u skladu sa specifikacijama proizvoda zaštićenog naziva ili
 - upotrebom kojom se narušava ugled oznake porijekla ili oznake geografskog porijekla;
- b) svake zloupotrebe, oponašanja ili aludiranja i ako je označeno pravo porijeklo proizvoda ili usluge ili ako je naziv proizvoda preveden, transkribovan ili transliteriran ili ako mu je dodat izraz „stil“, „tip“, „metoda“, „kako se proizvodi u“, „imitacija“, „aroma“, „kao“ ili slično;
- c) druge lažne oznake ili oznake koje dovode u zabludu u pogledu: porijekla, prirode ili ključnih osobina proizvoda na unutrašnjoj ili spoljašnjoj ambalaži, na reklamnim materijalima ili dokumentima koji se odnose na vinski proizvod, na pakovanju proizvoda u ambalaži koja stvara pogrešnu predstavu o njegovom porijeklu;
- d) drugih postupaka koje potrošača mogu dovesti u zabludu u pogledu pravog porijekla proizvoda.

Naziv proizvoda od grožđa sa oznakom porijekla ili oznakom geografskog porijekla ili tradicionalnim izrazom upisuju se na osnovu zahtjeva i izvršene provjere usklađenosti specifikacije iz člana 25 ovog zakona u registar zaštićenih oznaka.

Registar zaštićenih oznaka vodi Ministarstvo.

Način vođenja registra zaštićenih oznaka, bliži način podnošenja zahtjeva i provjere usklađenosti specifikacije propisuje Ministarstvo.

Tradicionalni izraz

Član 28

Tradicionalni izraz je izraz koji se tradicionalno koristi za označavanje:

- proizvoda koji ima zaštićenu oznaku porijekla i zaštićenu oznaku geografskog porijekla, ili
- proizvodnje ili metode starenja ili kvaliteta, boje, vrste ili mjesta ili posebnog događaja povezanog sa istorijom proizvoda sa oznakom ili sa geografskim porijeklom.

Zaštita tradicionalnih izraza

Član 29

Zaštićeni tradicionalni izraz može se upotrebljavati samo za proizvod koji je proizveden u skladu sa članom 28 ovog zakona.

Tradicionalni izrazi zaštićeni su od nezakonitog korišćenja.

Tradicionalni izrazi zaštićeni su od:

- a) svake zloupotrebe zaštićenog izraza, uključujući i dodatne izraze poput „stil”, „tip”, „metoda”, „kako se proizvodi u”, „imitacija”, „aroma”, „poput” ili slično;
- b) bilo kakve druge obmanjujuće oznake koja se odnosi na prirodu, svojstva ili ključni kvalitet proizvoda, na unutrašnjoj ili spoljašnjoj ambalaži, reklamnim materijalima ili dokumentima koji se odnose na dotični proizvod;
- c) svakog drugog postupka koji bi mogao obmanuti potrošača, naročito u pogledu ostavljanja utiska da vino ispunjava uslove za zaštićeni tradicionalni izraz.

IV. PROIZVODNJA GROŽĐA I PROIZVODA OD GROŽĐA

Vinogradarski registar

Član 30

Proizvodnjom grožđa za proizvodnju vina i drugih proizvoda od grožđa, radi stavljanja u promet može da se bavi fizičko i pravno lice ili grupa proizvođača kojoj pripadaju ili sa kojom su povezani i koji su upisani u vinogradarski registar (u daljem tekstu Registar).

U Registar se upisuju proizvođači koji grožđe proizvode na površini većoj od 0,1 ha vinograda.

U Registar se upisuju i drugi proizvođači grožđa bez obzira na obim proizvodnje ukoliko je grožđe i vino namijenjeno tržištu.

Upis u Registar vrši se na osnovu zahtjeva za upis u Registar, koji sadrži podatke o:

- identitetu podnosioca zahtjeva;
- lokaciji vinogradarskih parcela;
- površini vinogradarskih parcela (odvojeno za sorte za proizvodnju vina sa oznakom porijekla, vina sa oznakom geografskog porijekla ili vina bez oznake porijekla/oznake geografskog porijekla) ;
- svojstvima vinove loze zasađene u vinogradu.

Registar vodi Ministarstvo i čuva podatke najmanje pet tržišnih godina nakon upisa.

Proizvođač je dužan da o svakoj nastaloj promjeni iz stava 4 ovoga člana, obavijesti Ministarstvo u roku od deset dana od dana nastanka promjena.

Provjera podataka upisanih u Registar vrši se svake pete godine, za svakog proizvođača koji je dužan da dostavlja godišnju izjavu o proizvodnji iz člana 33 ovog zakona, radi provjere da li strukturno stanje upisano u Registar odgovara stvarnom stanju.

Bliži sadržaj i način vođenja Registra propisuje Ministarstvo.

Evidencija

Član 31

Fizička i pravna lica ili grupa proizvođača kojoj pripadaju, koji koriste grožđe i proizvode od grožđa u bilo koje poslovne i komercijalne svrhe, dužni su da za te proizvode vode evidenciju ulaza i izlaza proizvoda (u daljem tekstu: evidencija).

Evidenciju nijesu dužni da vode privredna društva i preduzetnici koji se bave prodajom grožđa i vina na malo (maloprodajni objekti, supermarketi) i ugostiteljski objekti, ali su dužni da imaju dokument o porijeklu tih proizvoda.

Evidencija se vodi posebno za grožđe i za proizvode od grožđa:

- prema vrstama proizvoda;
- za vino sa oznakom porijekla i grožđe koje je namijenjeno za proizvodnju tog vina;
- za vino sa oznakom geografskog porijekla i grožđe koje je namijenjeno za proizvodnju tog vina;
- za vino bez oznake porijekla i oznake geografskog porijekla i grožđe koje je namijenjeno za proizvodnju tog vina;
- za pjenušava i likerska vina.

U evidenciju se upisuju:

- podaci o proizvodu;
- podaci o postupcima primijenjenim u proizvodnji;
- lična potrošnja proizvođača i njegove porodice;
- moguće slučajne promjene količine proizvoda;
- ulazne količine grožđa najkasnije jedan dan nakon prijema;
- izlazne količine grožđa i vina najkasnije tri dana nakon otpreme;
- primjena enoloških postupaka narednog dana nakon primjene postupka, a u slučaju pojačavanja šire i vina isti dan.

Evidencije ulaznih i izlaznih količina grožđa i proizvoda od grožđa (godišnji bilans stanja) zaključuju se jednom godišnje, na dan 31. jul.

Zalihe vina upisuju se u evidenciju kao ulaz na dan nakon zaključivanja godišnjeg bilansa stanja.

Bliži sadržaj i način vođenja evidencije utvrđuje se propisom Ministarstva.

Izjava o berbi

Član 32

Fizička i pravna lica ili grupa proizvođača kojoj pripadaju ili sa kojom su povezani, koji proizvode grožđe, dužni su da dostave Ministarstvu godišnju izjavu o berbi, koja sadrži:

- naziv i sjedište odnosno ime i adresu proizvođača grožđa;

- podatke o vinogradu (površina, broj čokota, sorta, podloga);
- količinu ubranog grožđa;
- namjenu grožđa (po vrstama vina);
- ime i adresu kupca grožđa.

Izjavu iz stava 1 ovog člana ne podnose:

- 1) proizvođači grožđa čija je ukupna proizvodnja grožđa namijenjena potrošnji bez prerade ili sušenju ili direktnoj preradi u sok od grožđa;
- 2) proizvođači grožđa čiji je vinograd površine manje od 0,1 ha i koji ne stavljaju grožđe u promet;
- 3) proizvođači grožđa čiji je vinograd površine manje od 0,1 ha i koji svoju ukupnu berbu isporučuju zadruzi ili grupi proizvođača kojoj pripadaju ili sa kojom su povezani.

Proizvođači grožđa iz stava 2 tačke 3 ovog člana izjavu o berbi dostavljaju zadruzi ili grupi proizvođača kojoj pripadaju.

Izjava o proizvodnji

Član 33

Fizička i pravna lica ili grupa proizvođača kojoj pripadaju, uključujući zadružne vinarije, koji proizvode vino i/ili širu, dužni su da dostave Ministarstvu godišnju izjavu o proizvodnji, koja sadrži:

- podatke o podnosiocu izjave;
- podatke o lokaciji na kojoj se proizvodi čuvaju;
- vrstu i količinu korišćenih i dobijenih proizvoda;
- ime i adresu dobavljača sa brojem dokumenta o isporuci;
- proizvodnu površinu vinograda iz koje potiču korišćeni proizvodi.

Izjava iz stava 1 ovog člana sačinjava se odvojeno za svaki objekat u kojem se proizvodi vino.

Izjavu iz stava 1 ovog člana ne podnose:

- a) proizvođači grožđa iz člana 32 stav 2 ovog zakona;
- b) proizvođači, koji u svojoj vinariji proizvedu manje od 10 hl vina koje nije i neće biti stavljeno u promet u bilo kojem obliku;
- c) proizvođači koji su članovi ili su kooperanti zadružne vinarije koja mora podnositi izjavu i koji isporučuju svoju proizvodnju grožđa toj vinariji i imaju pravo da proizvedu manje od 10 hl vina za potrebe svog domaćinstva.

Izjava o obradi i/ili prodaji

Član 34

Fizička i pravna lica ili grupa proizvođača kojoj pripadaju, uključujući zadružne vinarije, koji su obradili i/ili prodali proizvode za proizvodnju vina za tekuću godinu, prije rokova iz člana 36 ovog zakona, dužni su da dostave Ministarstvu izjavu o obradi i/ili prodaji tih proizvoda.

Izjavu iz stava 1 ovog člana ne podnose proizvođači koji su članovi ili su kooperanti zadružne vinarije koja mora podnositi izjavu, a koji toj vinariji isporučuju svoju proizvodnju grožđa i imaju pravo da proizvedu manje od 10 hl vina za potrebe svog domaćinstva.

Izjava o zalihama

Član 35

Fizička i pravna lica ili grupa proizvođača kojoj pripadaju, osim potrošača i trgovaca na malo, dužni su da dostave Ministarstvu izjavu o zalihama za širu, koncentrovanu širu, rektifikovanu koncentrovanu širu i vino koje posjeduju na dan 31. jul.

Izjava iz stava 1 ovog člana sadrži:

- podatke o podnosiocu izjave;
- podatke o lokaciji gdje se proizvodi čuvaju;
- ukupne zalihe sa zalihama za proizvodnju i prodaju;
- zalihe vina i zalihe šire (prema vrstama i oznakama vina).

Proizvodi od grožđa koji su proizvedeni od grožđa ubranog tokom tekuće godine ne navode se u izjavi iz stava 1 ovog člana.

Rok za podnošenje izjava

Član 36

Izjava o berbi i izjava o proizvodnji dostavlja se do 15. januara za tržišnu godinu.

Izjava o zalihama dostavlja se do 10. septembra za tržišnu godinu.

Način dostavljanja i bližu sadržinu izjava iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

V. ENOLOŠKI POSTUPCI I METODE ANALIZE

Enološki postupci

Član 37

Za proizvodnju i čuvanje vina i drugih proizvoda od grožđa, koriste se samo enološki postupci utvrđeni propisom Ministarstva.

Prilikom odabira enoloških postupaka, uzimaju se u obzir:

- enološki postupci i metode analiza koje je preporučila i objavila Međunarodna organizacija za vinovu lozu i vino;
- zaštita zdravlja ljudi;
- isključenja mogućeg dovođenja u zabludu potrošača;
- očuvanje prirodnih svojstava vina koje neće prouzrokovati značajnu promjenu u sastavu vina;
- očuvanje i zaštita životne sredine;
- pravila koja se odnose na enološke postupke.

Enološki postupci koriste se samo radi omogućavanja vinifikacije, čuvanja ili poboljšanja vina i drugih proizvoda od grožđa.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na sljedeće vrste proizvoda od grožđa:

- sok od grožđa i koncentrovani sok od grožđa; i
- širu i koncentrovanu širu namijenjenu za pripremu soka od grožđa.

Svi postupci koji nijesu navedeni u stavu 1 ovog člana su zabranjeni.

Proizvodi od grožđa, koji su proizvedeni enološkim postupcima koji nijesu u skladu sa stavom 1 ovog člana, uništavaju se.

Propisom iz stava 1 ovog člana utvrđuje se opis enoloških postupaka i ograničenja, opis glavnih hemijskih i organskih proizvoda ili gasa koji se koriste u pripremi i čuvanju proizvoda od grožđa, način njihove upotrebe i ograničenja njihovog korišćenja.

Ograničenja

Član 38

Zabranjeno je dodavanje šećera, koncentrovane šire i drugih slatkih materija kljuku, širi i vinu radi njihovog pojačavanja, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, proizvođačima vina iz određenog regiona može se dozvoliti dodavanje šećera (saharoze) ili koncentrovane šire kljuku, širi i vinu u vrenju radi povećanja sadržaja alkohola u vinu kada je zbog loših vremenskih uslova, sadržaj šećera u grožđu niži od prosječnog sadržaja šećera za taj region i vrstu vina.

Pojačavanje vina dozvoljeno je najviše 1,5 vol%, sa tim da sadržaj alkohola u tom vinu ne smije biti veći od 12.5 vol%.

Primjenom enoloških postupaka isključuje se dodavanje vode, osim u slučaju posebne tehnološke potrebe.

Primjenom enoloških postupaka isključuje se dodavanje alkohola, osim za dobijanje šire od svježeg grožđa čije je vrenje zaustavljeno dodavanjem alkohola, likerskog vina, pjenušavog vina, vina pojačanog za destilaciju i biser vina.

Sok od grožđa i koncentrovani sok od grožđa ne smiju se prerađivati u vino ni dodavati vinu.

Zabranjeno je pretjerano presovanje grožđa.

Zabranjena je ponovna fermentacija komine, osim za destilaciju.

Svježe grožđe, šira, šira u vrenju, koncentrovana šira, rektifikovana koncentrovana šira, šira čije je vrenje zaustavljeno dodavanjem alkohola, sok od grožđa, koncentrovani sok od grožđa i vino ili mješavine tih proizvoda porijeklom iz drugih zemalja ne smiju se dodavati ni prerađivati u proizvode od grožđa propisane ovim zakonom.

Procjenu potrebe dodavanja šećera ili koncentrovane šire u skladu sa stavom 2 ovog člana vrši akreditovana laboratorija u skladu sa ISO/IEC 17025 koju ovlasti Ministarstvo (u daljem tekstu: ovlašćena laboratorija).

Zabrane

Član 39

Zabranjeno je povećavati količinu kljuka, šire ili vina dodavanjem alkohola, vode, šećera, kisjeline, vinskog taloga, koncentrovane šire, suvog grožđa i drugih materija.

Zabranjeno je miješati:

- kljuk, širu ili vino od plemenite vinove loze sa proizvodima direktno rodnih hibrida,
- zdrava vina sa bolesnim i vinima sa manom,
- bijela vina sa crnim vinima,
- crnogorsko vino sa uvezenim vinima.

VI. KONTROLA KVALITETA

Ocjena kvaliteta vina

Član 40

Vino prije stavljanja u promet, mora biti ocijenjeno u skladu sa ovim zakonom.

Ocjena kvaliteta vina obuhvata: fizičko-hemijsku analizu, organoleptičku ocjenu, utvrđivanje geografskog porijekla.

Na osnovu izvještaja o ocjeni kvaliteta vina Ministarstvo izdaje dozvolu za stavljanje vina u promet u roku od osam dana od dana dostavljanja izvještaja o izvršenoj ocjeni, odnosno superocjeni kvaliteta vina.

Ukoliko se rješenje o dozvoli, odnosno zabrani stavljanja vina u promet ne donese u roku iz stava 3 ovog člana, smatra se da je stavljanje vina u promet dozvoljeno.

Listu vina za koja je izdata dozvola za stavljanje u promet sačinjava godišnje Ministarstvo.

Lista iz stava 5 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Zabrana promjena na vinu

Član 41

Na vinu za koje je izdata dozvola za stavljanje u promet ne smije se vršiti nikakva promjena.

Ukoliko se vrše promjene na vinu nakon izdavanja dozvole za stavljanje u promet vino mora biti podvrgnuto ponovnoj ocjeni kvaliteta.

Dozvola za stavljanje u promet rinfuznog vina važi šest mjeseci od dana izdavanja.

Ovlašćena laboratorija

Član 42

Laboratorijsku analizu fizičko-hemijskih svojstava vina vrši ovlašćena laboratorija.

Ovlašćena laboratorija dužna je da izvještaj o fizičko-hemijskoj analizi vina dostavi Ministarstvu u roku od sedam dana od dana uzimanja uzoraka.

Izveštaj iz stava 2 ovog člana naročito sadrži:

- ukupnu alkoholnu jačinu izraženu volumenom;
- stvarnu alkoholnu jačinu izraženu volumenom;
- relativnu gustinu (specifičnu težinu);
- ukupni suvi ekstrakt;
- ukupnu kisjelost;
- sadržaj isparljivih kisjelina;
- ukupni sadržaj sumpor dioksida.

Troškovi ocjene kvaliteta vina padaju na teret proizvođača vina.

Kvalitet vina i drugih proizvoda od grožđa i bliži sadržaj izvještaja iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Organoleptička ocjena vina

Član 43

Organoleptičku ocjenu vina vrši komisija koju obrazuje Ministarstvo sa liste degustatora.

Listu degustatora utvrđuje Ministarstvo.

Lista degustatora objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Na listu degustatora može biti uključeno lice koje je obučeno za organoleptičko ocjenjivanje vina.

Način uzimanja uzoraka za ocjenu kvaliteta vina i način organoleptičkog ocjenjivanja vina propisuje Ministarstvo.

Superocjena

Član 44

Proizvođač vina može zahtijevati superocjenu kvaliteta vina ako smatra da dobijena ocjena ne odgovara stvarnom kvalitetu vina.

Ministarstvo je dužno da superocjenu, po zahtjevu iz stava 1 ovog člana, povjeri drugoj laboratoriji, odnosno da obrazuje drugu komisiju za organoleptičku ocjenu kvaliteta vina.

Ocjena iz stava 2 ovog člana je konačna.

Ako rezultati superocjene ne potvrde prvu ocjenu, troškovi superocjene padaju na teret laboratorije koja je vršila prvu ocjenu kvaliteta vina.

Način superocjene vina propisuje Ministarstvo.

VII. OZNAČAVANJE I PREDSTAVLJANJE VINA

Definicija označavanja i pakovanja

Član 45

Označavanje su sve riječi, podaci, trgovačka imena, zaštitni znak, grafički i slikovni opisi, simboli na ambalaži, dokumentu, etiketi, prstenu ili na vratnoj etiketi, koji prate ili upućuju na vino.

Predstavljanje obuhvata sve informacije koje se upućuju potrošačima putem ambalaže proizvoda, uključujući sve oblike i vrste flaša.

Pakovanje su proizvodi koji se koriste za čuvanje, zaštitu, rukovanje, isporuku i predstavljanje vina od proizvođača do korisnika ili potrošača, a napravljeni su od bilo koje vrste materijala.

Pakovanje i označavanje vina vrši proizvođač na osnovu dozvole za stavljanje vina u promet.

Oznake na ambalaži i etiketi moraju biti lako uočljive, jasne i čitke.

Na etiketi se navode obavezni i fakultativni podaci.

Obavezni podaci za označavanje vina

Član 46

Etiketa sadrži sljedeće obavezne podatke:

- 1) naziv vrste proizvoda;
- 2) za vina sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenom oznakom geografskog porijekla:
 - izraz „zaštićena oznaka porijekla“ ili „zaštićena oznaka geografskog porijekla“ i
 - naziv zaštićene oznake porijekla ili zaštićene oznake geografskog porijekla;
- 3) stvarnu alkoholnu jačinu u %vol.;
- 4) oznaku porijekla;
- 5) naziv pravog ili fizičkog lica koje je izvršilo punjenje, a za pjenušavo vino, gazirano pjenušavo vino, kvalitetno pjenušavo vino ili kvalitetno aromatično pjenušavo vino naziv proizvođača;
- 6) naziv uvoznika za uvezena vina;
- 7) sadržaj šećera u slučaju pjenušavog vina, gaziranog pjenušavog vina, kvalitetnog pjenušavog vina ili kvalitetnog aromatičnog pjenušavog vina.

Izuzetno od stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana za vina čije oznake uključuju naziv zaštićene oznake porijekla ili zaštićene oznake geografskog porijekla, naziv vrste proizvoda može se izostaviti, kao i izrazi „zaštićena oznaka porijekla“ ili „zaštićena oznaka geografskog porijekla“, kada oznaka sadrži tradicionalni izraz.

Fakultativni podaci za označavanje vina

Član 47

Fakultativni podaci na etiketi su:

- 1) godina berbe;
- 2) naziv jedne ili više sorti vinove loze;
- 3) izrazi koji označavaju sadržaj šećera kod drugih vrsta proizvoda od grožđa koji nijesu obuhvaćeni članom 46 stav 1 tačka 7 ovog zakona;
- 4) tradicionalni izrazi, za vina sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenom oznakom geografskog porijekla;
- 5) izrazi koji se odnose na određene proizvodne metode;

6) za vina sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenom oznakom geografskog porijekla, naziv drugog geografskog područja, koje je manje ili veće od područja koje je u osnovi oznake porijekla ili oznake geografskog porijekla.

Podaci iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana mogu se koristiti za vina bez zaštićene oznake porijekla ili zaštićene oznake geografskog porijekla, na način utvrđen propisom Ministarstva.

Pakovanje vina

Član 48

Vino se u proizvodnji i prometu mora držati u posudama u kojima će sačuvati svoje karakteristike.

Vino sa oznakom porijekla i vino sa oznakom geografskog porijekla pakuje se samo u originalnoj ambalaži od stakla.

Vino u rinfuzi pakuje se u ambalaži koja umjesto zatvarača ima slavinu.

Vina se pakuju u flašama zapremine od 100 ml do 1500 ml (100 ml, 125 ml, 185 ml, 200 ml, 250 ml, 375 ml, 500 ml, 750 ml, 1000 ml i 1500 ml).

Bliži način označavanja, pakovanja i predstavljanja vina i drugih proizvoda od grožđa, propisuje Ministarstvo.

VIII. PROMET VINA I DRUGIH PROIZVODA OD GROŽĐA

Promet

Član 49

Promet grožđa i proizvoda od grožđa čine svi postupci sprovedeni nakon konačne proizvodnje grožđa i proizvoda od grožđa, koji nastaju skladištenjem, osim skladištenja radi sopstvenih potreba proizvođača, prevozom i prodajom, kao i njihovim izvozom ili uvozom.

Prometom se smatra i ponuda vina u ugostiteljskim objektima, na turističkim i sličnim manifestacijama, u objektima za proizvodnju vina, na vinskih putevima i drugim vrstama neposredne ponude krajnjem potrošaču.

Uslovi za stavljanje u promet

Član 50

U promet se mogu staviti grožđe i proizvodi od grožđa koji su proizvedeni u skladu sa ovim zakonom.

Vino se može stavljati u promet samo nakon dobijanja dozvole za stavljanje u promet Ministarstva.

Proizvodi od grožđa mogu se stavljati u promet samo u originalnom pakovanju.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, proizvođači koji su upisani u Registar i koji dostavljaju izjave iz čl. 32 do 35 ovog zakona, mogu proizvode od grožđa prodavati u rinfuznom stanju u objektima u kojima obavljaju proizvodnju, preradu i doradu ili u specijalizovanim prodavnicama.

Vino u rinfuznom stanju koje se prodaje u ugostiteljskim objektima, mora da ima dokumenta o porijeklu vina.

Vino sa zaštićenom oznakom porijekla i vino sa zaštićenom oznakom geografskog porijekla ne smije se prodavati u rinfuznom stanju.

Odgovornost za kvalitet

Član 51

Za kvalitet vina u prometu odgovoran je proizvođač pod čijim imenom je vino stavljeno u promet, a za uvezeno vino odgovoran je uvoznik.

Ako je vino proizveo jedan proizvođač, a punio drugi proizvođač, za kvalitet vina u prometu odgovoran je proizvođač koji je izvršio punjenje.

Za kvalitet vina koja se prodaju u rinfuzi odgovara prodavac vina.

Transport vina i drugih proizvoda od grožđa

Član 52

Grožđe i proizvode od grožđa prilikom transporta, radi stavljanja u promet mora da prati otpremnica koja važi samo za tu pošiljku i sadrži sljedeće podatke:

- naziv pošiljaoca,
- broj pošiljke iz računa pošiljaoca,
- naziv primaoca,
- naziv prevoznika,
- vrsta korišćenog prevoza,
- datum otpreme,
- mjesto isporuke,
- opis proizvoda (obavezne oznake),
- količinu proizvoda,
- sertifikate (za određena vina).

Izuzetno od stava 1 ovog člana otpremnica nije potrebna:

1) za proizvode od grožđa u posudama zapremine veće od 60 litara za pošiljke:

- grožđa i šire koje proizvođači grožđa prevoze sami iz svojih vinograda i drugih objekata do objekata za proizvodnju vina na udaljenosti do 40 km;
- grožđa, koje proizvođači grožđa prevoze lično iz svojih vinograda do objekata za proizvodnju vina koji je u istoj vinogradarskoj zoni ili ga u njihovo ime prevoze druga lica, osim primaoca na udaljenosti do 40 km;
- vinskog sirćeta;

- kad proizvod ne mijenja vlasnika i kad se prevoz obavlja za proizvodnju vina, obradu, skladištenje ili punjenje;
 - komine i vinskog taloga u destileriju;
 - komine i vinskog taloga kad se prevoz obavlja zbog povlačenja proizvoda iz procesa proizvodnje vina;
- 2) za proizvode u posudama zapremine do 60 litara za pošiljke:
- u posudama sa zatvaračem za jednokratnu upotrebu zapremine do 5 litara, kada ukupna količina proizvoda ne premašuje:
 - 5 litara za koncentrovanu rektifikovanu širu ili za nerektifikovanu širu; i
 - 100 litara za sve ostale proizvode;
 - vina i soka od grožđa namijenjenog diplomatskim i konzularnim predstavništvima i sličnim institucijama u okviru odobrenih količina;
 - vina i soka od grožđa za sopstvene potrebe koje nije namijenjeno prodaji;
 - vina i soka od grožđa koje je namijenjeno za upotrebu u avionu, vozu i na brodu;
 - djelimično fermentisano vino i širu koju prevoze pojedinci, a koja je namijenjena ličnoj potrošnji primaoca i članova njegovog domaćinstva, kada količina koja se prevozi ne prelazi 30 litara;
 - proizvoda koji su namijenjeni naučnim i tehničkim istraživanjima u količini koja je manja od 1hl;
 - komercijalnih uzoraka;
 - službenih uzoraka i uzoraka za laboratorijsko ispitivanje.

Uvoz

Član 53

Grožđe i drugi proizvodi od grožđa koji se uvoze moraju da imaju uvjerenje o kvalitetu i porijeklu (sertifikat) ovlašćene institucije države izvoza i da ispunjavaju uslove propisane u državi izvoznici.

Uvezena vina iz država sa kojima Crna Gora nema sporazum o priznavanju geografskog porijekla i enoloških postupaka, pored uslova iz stava 1 ovog člana, moraju da ispunjavaju i uslove kvaliteta propisane ovim zakonom.

Uvezeno vino i drugi proizvodi od grožđa mogu se staviti u promet za krajnju potrošnju samo u originalnom pakovanju.

Uvezeno vino i drugi proizvodi od grožđa mogu se izvoziti, ako je na pratećem dokumentu ili etiketi naznačena zemlja porijekla i ne smiju se označiti kao crnogorski proizvod.

Izvoz

Član 54

Grožđe i proizvodi od grožđa mogu se izvoziti samo ako ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.

Proizvodi iz stava 1 ovog člana koji se izvoze i označavaju kao crnogorski proizvodi moraju u cjelini poticati od grožđa proizvedenog na teritoriji Crne Gore i cijeli proces proizvodnje mora biti obavljen na teritoriji Crne Gore.

Proizvodi iz stava 1 ovog člana koji se izvoze moraju imati uvjerenje o kvalitetu i porijeklu, koje izdaje ovlašćena laboratorija.

U proizvodnji vina i drugih proizvoda od grožđa koji su namijenjeni ugovorenom izvozu u određenu državu, dozvoljeni su, pored postupaka i sredstava utvrđenih ovim zakonom i postupci i sredstva koji su dozvoljeni propisima države uvoznice.

Zabrana prometa

Član 55

Zabranjen je promet:

- vina i proizvoda od grožđa, koji nijesu proizvedeni od grožđa sorti iz člana 21 ovog zakona;
- bolesnih ili pokvarenih vina;
- vina sa manom, osim za dalju preradu;
- vina u koja je dodata vode, voće, vještačke arome i ostaci od prerade vina;
- vina koja nijesu u skladu sa propisanim kvalitetom;
- vina koja su obrađena nedozvoljenim enološkim postupcima i sredstvima;
- vina koja nijesu ocijenjena u skladu sa ovim zakonom;
- vina koja svojim karakteristikama ne odgovaraju podacima sa etikete;
- vina i proizvoda od grožđa koji nijesu označeni ili su neispravno označeni.

Zabrana prepakivanja

Član 56

Zabranjeno je prepakivanje originalnog pakovanja vina i drugih proizvoda od grožđa i naknadno označavanje, kao i korišćenje, odnosno stavljanje na pakovanje etikete drugog proizvođača bez njegove saglasnosti, kao i prodaja tako označenih proizvoda.

Naknade

Član 57

Proizvođači proizvoda od grožđa, uvoznici i izvoznici plaćaju naknade za:

- zaštitu oznake porijekla i oznake geografskog porijekla;
- utvrđivanje kvaliteta vina (fizičko-hemijskih svojstava vina);
- organoleptičku ocjenu vina;
- izdavanje uvjerenja o kvalitetu (sertifikat) za izvoz i uvoz vina.

Naknada iz stava 1 alineja 1 ovog člana prihod je budžeta Crne Gore.

Naknada iz stava 1 al. 2 i 4 ovog člana prihod je ovlašćene laboratorije.

Naknada iz stava 1 alineja 3 ovog člana prihod je komisije za organoleptičku ocjenu.

Visinu naknade iz stava 1 al. 1 i 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

IX. NADZOR

Mjere nadzora

Član 58

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora preko inspektora za vino.

X. KAZNENE ODREDBE

Novčane kazne

Član 59

Novčanom kaznom u iznosu od 5000 eura do 10000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne iskrči površine zasađene sa sortama vinove loze radi proizvodnje vina a koje ne spadaju u sorte iz člana 21 st. 1 i 2 ovog zakona (član 21 stav 4);
- 2) ne obavijesti Ministarstvo o nastalim promjenama podataka iz člana 30 stav 4 ovog zakona u roku od deset dana od dana nastanka promjena (član 30 stav 6);
- 3) koristi postupke i enološka sredstva u proizvodnji vina i drugih proizvoda od grožđa koji nijesu dozvoljeni (član 37);
- 4) dodaje šećer, koncentrovano širu i druge slatke materije, kljuku, širi i vinu radi njihovog pojačavanja (član 38 stav 1);
- 5) prerađuje i dodaje sok od grožđa i koncentrovani sok od grožđa vinu (član 38 stav 6);
- 6) pretjerano presuje grožđe i/ili ponovno fermentiše kominu, osim za destilaciju (član 38, st. 7 i 8);
- 7) povećava količinu kljuka, šire ili vina dodavanjem alkohola, vode, šećera, kisjeline, vinskog taloga, koncentrovane šire, suvog grožđa i drugih materija (član 39 stav 1);
- 8) miješa kljuk, širu ili vino od plemenite vinove loze sa proizvodima direktno rodni hibrida, zdrava vina sa bolesnim i vinima sa manom, bijela vina sa crnim vinima i crnogorska vina sa uvezenim vinima (član 39 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 5000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1000 eura.

Član 60

Novčanom kaznom u iznosu od 10000 eura do 20000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne vodi evidenciju ulaza i izlaza proizvoda (član 31, stav 1);
- 2) ne zaključi godišnji bilans stanja, tj. evidenciju ulaznih i izlaznih količina grožđa i proizvoda od grožđa, na dan 31. jul (član 31 stav 5);
- 3) ne upiše u evidenciju zalihe vina kao ulazna dan nakon zaključivanja godišnjeg bilansa stanja (član 31 stav 6);
- 4) ne dostavi izjavu o berbi (član 32 stav 1);
- 5) ne dostavi izjavu o proizvodnji (član 33 stav 1);
- 6) ne dostavi izjavu o obradi i/ili prodaji proizvoda za proizvodnju vina za tekuću godinu prije rokova iz člana 36 ovog zakona (član 34);
- 7) ne dostavi izjavu o zalihama za širu, koncentrovanu širu, rektifikovanu koncentrovanu širu i vino koje posjeduje na dan 31. jul (član 35);
- 8) ne dostavi izjavu o berbi i izjavu o proizvodnji do 15. januara za tržišnu godinu (član 36 stav 1);
- 9) ne dostavi izjavu o zalihama do 10. septembra za tržišnu godinu (član 36 stav 2);
- 10) dodaje i prerađuje u proizvode od grožđa: svježe grožđe, širu, širu u vrenju, koncentrovanu širu, rektifikovanu koncentrovanu širu, širu čije je vrenje zaustavljeno dodavanjem alkohola, sok od grožđa, koncentrovani sok od grožđa i vino ili mješavinu tih proizvoda porijeklom iz drugih zemalja (član 38 stav 9);
- 11) vrši promjene na vinu za koje je izdata dozvola za stavljanje u promet (član 41 stav 1);
- 12) stavlja u promet vino nakon što su izvršene promjene na vinu a da prethodno nije podvrgnuto ponovnoj ocjeni kvaliteta (član 41 stav 2);
- 13) ne dostavi izvještaj o fizičko-hemijskoj analizi vina u roku od 7 dana od dana uzimanja uzoraka (član 42 stav 2);
- 14) etiketa ne sadrži: naziv vrste proizvoda, stvarnu alkoholnu jačinu u %vol., oznaku porijekla, sadržaj šećera za pjenušava i aromatična vina (član 46);
- 15) ne drži vino u proizvodnji i prometu u posudama u kojima će sačuvati svoje karakteristike (član 48 stav 1);
- 16) pakuje vino sa oznakom porijekla i oznakom geografskog porijekla u ambalaži koja nije originalna (član 48 stav 2);
- 17) stavlja vino u promet prije dobijanja dozvole za stavljanje u promet (član 50 stav 2);
- 18) vino u rinfuznom stanju prodaje u ugostiteljskim objektima bez dokumenata o porijeklu vina (član 50 stav 5);
- 19) prodaje vino sa zaštićenom oznakom porijekla i zaštićenom oznakom geografskog porijekla u rinfuznom stanju (član 50 stav 6);
- 20) transportuje grožđe i proizvode od grožđa radi stavljanja u promet bez otpremnice (član 52);
- 21) uvozi grožđe i proizvode od grožđa bez uvjerenja o porijeklu i kvalitetu ovlaštene institucije države izvoza (član 53 stav 1);

- 22) uvozi vino koje ne ispunjava uslove kvaliteta iz člana 53 stav 1 ovog zakona (član 53 stav 2);
- 23) stavlja u promet za krajnju potrošnju uvezeno vino i druge proizvode od grožđa koji nijesu u originalnom pakovanju (član 53 stav 3);
- 24) uvezeno vino i druge proizvode od grožđa označava kao crnogorski proizvod i izvozi sa pratećim dokumentom i etiketom na kojoj nije naznačena zemlja porijekla (član 53 stav 4);
- 25) proizvodi iz člana 54 stav 1 ovog zakona, koji se izvoze i označavaju kao crnogorski proizvodi u cjelini ne potiču od grožđa iz Crne Gore i u cjelini proces proizvodnje nije obavljen na teritoriji Crne Gore (član 54 stav 2);
- 26) proizvode iz člana 54 stav 1 ovog zakona izvozi bez uvjerenja o kvalitetu i porijeklu koje izdaje ovlaštena laboratorija (član 54 stav 3);
- 27) stavlja u promet vino i proizvode od grožđa, koji nijesu proizvedeni od grožđa sorti iz člana 21 ovog zakona (član 55 stav 1 alineja 1);
- 28) stavlja u promet bolesna ili pokvarena vina (član 55 stav 1 alineja 2);
- 29) stavlja u promet vino sa manom osim za dalju preradu (član 55 stav 1 alineja 3);
- 30) stavlja u promet vino u koje je dodata voda, voće, vještačka aroma i ostaci od prerade vina (član 55 stav 1 alineja 4);
- 31) vrši prepakivanje originalnog pakovanja vina i proizvoda od grožđa i stavlja na pakovanje etikete drugog proizvođača bez njegove saglasnosti, kao i prodaje tako označene proizvode (član 56).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 5000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1000 eura.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 61

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o vinu ("Službeni list RCG", broj 36/07).

Rok za upis u Registar

Član 62

Proizvođači grožđa za proizvodnju vina i drugih proizvoda od grožđa radi stavljanja u promet, koji su do stupanja na snagu ovog zakona bili upisani u Registar proizvođača grožđa i vina kod organa lokalne uprave, dužni su da podnesu zahtjev za upis u Registar u skladu sa članom 30 ovog zakona u roku od osam mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Obavljanje poslova

Član 63

Do akreditovanja laboratorije za analizu fizičko-hemijskih svojstava vina, poslove te analize i procjenu potrebe dodavanja šećera ili koncentrovane šire u skladu sa članom 38 stav 10 ovog zakona, vršiće laboratorije koje su te poslove obavljale do stupanja na snagu ovog zakona.

Proizvodnja vina od uvezenog grožđa

Član 64

Proizvođači koji su do stupanja na snagu ovog zakona proizvodili vino od uvezenog grožđa, mogu proizvoditi vino od uvezenog grožđa i stavljati u promet najduže do 1. januara 2019. godine.

Prestanak važenja propisa

Član 65

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o vinu ("Službeni list RCG", broj 36/07) i član 69 Zakona o izmjenama i dopunama kojima su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list CG", broj 40/11).

Stupanje na snagu

Član 66

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ovim zakonom uređuje se proizvodnja i promet grožđa za proizvodnju vina, proizvodnja i promet vina i drugih proizvoda od grožđa i druga pitanja od značaja za proizvodnju grožđa i proizvoda od grožđa.

S obzirom da su se od donošenja Zakona o vinu ("Službeni list RCG", broj 36/07) više puta mijenjali propisi EU u oblasti proizvodnje vina, nije moguće ispuniti obavezu permanentnog usaglašavanja sa evropskim normativima kroz izmjene i dopune postojećih odredbi Zakona o vinu ("Službeni list RCG", broj 36/07), već je neophodno donošenje novog zakona.

Donošenjem Zakona o vinu, stvara se osnov za obezbjeđivanje efikasnog funkcionisanja tržišta, fer konkurenciju, očuvanje povjerenja i zaštitu interesa potrošača.

Donošenje Zakona o vinu neophodno je radi:

- uskladjivanja sa propisima EU;
- prihvatanja obaveza koje proističu iz članstva u OIV (International Organization of Vine and Wine)
- prihvatanja obaveza koje proističu iz članstva u WTO (World Trade Organization) - TRIPS sporazum;
- uspostavljanja međunarodnih normi koje će omogućiti:
 - kontrolu proizvodnje i kontrolu kvaliteta proizvoda;
 - poštenu međunarodnu trgovinu;
 - zaštitu prava potrošača;
 - sprečavanje prevara;
 - usklađivanje kriterijuma za dodjelu i zaštitu oznaka porijekla i oznaka geografskog porijekla s ciljem njihove međunarodne zaštite.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Prilikom izrade teksta zakona korišćeni su sljedeći EU propisi:

32013R1308

Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta Evropske unije (EU) br. 1308/2013 o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju van snage regulativa Savjeta (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007;

Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 establishing a common organisation of the markets in agricultural products and repealing Council Regulations (EEC) No 922/72, (EEC) No 234/79, (EC) No 1037/2001 and (EC) No 1234/2007

Djelimično usklađeno / partly harmonized

32009R0436

Regulativa Evropske Komisije (EC) br. 436/2009 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Regulative Savjeta (EC) br. 479/2008 u pogledu vinogradarskog registra, obveznih izvjava i prikupljanja informacija za praćenje tržišta vina, dokumenata koji prate pošiljke proizvoda od grožđa i vina i evidencija koje se vode u vinskom sektoru

Commission Regulation (EC) No 436/2009 of 26 May 2009 laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 479/2008 as regards the vineyard register, compulsory declarations and the gathering of information to monitor the wine market, the documents accompanying consignments of wine products and the wine sector registers to be kept

Djelimično usklađeno / partly harmonized

IV. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Ovim zakonom uređuju se pitanja koja se odnose na pravila proizvodnje i prometa vinskog grožđa i proizvoda od grožđa, vođenje evidencije u vinogradarsko-vinarskom sektoru, kontrolu kvaliteta, označavanje, nadzor i kaznene odredbe.

U okviru poglavlja I. dat je osnov za rejonizaciju crnogorskog vinogradarskog područja i značenje izraza upotrijebljenih u ovom zakonu.

U poglavlja II. definisane su, vrste proizvoda od grožđa, kojih ima ukupno sedamnaest. Definicije vrsta proizvoda od grožđa bitan su strukturni element na tržištu zbog određivanja standarda i pružanja potrošačima odgovarajućih podataka o proizvodu. Ovo je jedna od suštinskih izmjena u odnosu na postojeći Zakon o vinu, koja se reflektuje na odredbe iz poglavlja VII. "Označavanje i predstavljanje vina". Kvalitetne kategorije svih vrsta vina su: vino sa oznakom porijekla (PDO), vino sa oznakom geografskog porijekla (PGI) ili vino bez PDO/PGI.

U okviru poglavlja III. jasnim i detaljnim odredbama o karakteristikama proizvoda koji nose oznaku porijekla ili oznaku geografskog porijekla i podnošenju zahtjeva za korišćenje tih oznaka, obezbjeđuju se uslovi za sticanje zaštite interesa potrošača i proizvođača, nesmetano funkcionisanje tržišta za te proizvode i za promovisanje kvaliteta proizvoda sa određenog područja.

U okviru poglavlja IV. propisana je obaveza upisa u vinogradarski registar za sve proizvođače grožđa, koji grožđe stavljaju u promet. Takođe, propisana je i obaveza vođenja evidencije i dostavljanja podataka Ministarstvu o berbi, o proizvodnji, o obradi i/ili prodaji i o zalihama vina.

U poglavlju V. navedena su pravila korišćenja enoloških postupaka radi omogućavanja vinifikacije, čuvanja ili poboljšanja vina, kao i ograničenja i zabrane određenih tehnoloških postupaka u proizvodnji vina.

U poglavlju VI. uređena su pitanja koja se odnose na kontrolu kvaliteta vina. Vino, prije stavljanja u promet podliježe obaveznom ispitivanju i utvrđivanju kvaliteta. Ocjena kvaliteta vina obuhvata: fizičko-hemijsku analizu, organoleptičku ocjenu i utvrđivanje geografskog porijekla.

U okviru poglavlja VII. Označavanje i predstavljanje vina, jasno i detaljno navedeni su obavezni i fakultativni podaci za označavanje vina na etiketi.

U poglavlju VIII. uređena su pitanja koja se odnose na stavljanje u promet grožđa i proizvoda od grožđa. Vino se može staviti u promet samo nakon dobijanja dozvole za stavljanje u promet, i to u originalnom pakovanju. Definisana je odgovornost za kvalitet vina, obavezna prateća dokumenta u prometu vina, zabrana prometa vina u određenim okolnostima (neadekvatno označavanje, kvalitet, prepakivanje) i naknade za utvrđivanje kvaliteta, izdavanje sertifikata i zaštitu oznaka porijekla.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo. Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora preko inspektora za vino.

Kaznenim odredbama utvrđeni su prekršaji za radnje izvršene protivno odredbama ovog zakona, kao i kazne za izvršeni prekršaj.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno dodatno obezbjeđivati finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.